

Л. Р. Кіндрат,

аспірант кафедри соціальної та гуманітарної політики, Національна академія державного управління при Президентові України

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ “УЧАСТЬ МОЛОДІ”

У статті розглядається застосування поняття “участь молоді” як у вітчизняній, так і зарубіжній практиці публічного управління, зокрема теоретико-методологічний аспект цього питання. Здійснюється спроба порівняння суті поняття “участь молоді” із такими суміжними поняттями, як соціальна, громадська, громадянська і політична активність, а також проведення паралелей із англійськими відповідниками “youth participation” та “youth engagement”. Розглядається застосування поняття “участь молоді” в законодавчих актах України. Звернено увагу, що хоча поняття “участь молоді” застосовується в українській практиці, проте зміст його остаточно не розкритий та потребує, зокрема, використання європейського досвіду. Наводиться авторське трактування поняття “участь молоді”. Визначаються ключові її характеристики. Наголошується на неможливості формування понятійно-категорійного апарату державної молодіжної політики без розгляду поняття “участь молоді”.

Ключові слова: участь молоді, соціальна активність, громадська активність, громадянська активність, політична активність.

L. R. Kindrat,

Ph.D student of the Department of Social and Humanitarian Policy, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

BASIC APPROACHES TO DEFINING THE CONCEPT OF “YOUTH PARTICIPATION”

The article examines the use of the concept of “youth participation” in both Ukrainian and foreign practices of public administration, in particular the theoretical and methodological aspects of this issue. Attention is drawn to the fact that although the concept of “youth participation” is used in Ukrainian practice, its content has not been finally disclosed and need, in particular the use of European experience. An attempt is made to compare the concept of “youth participation” with such related concepts as social, public, civic and political activity, as well as parallels with the English equivalents “youth participation” and “youth engagement”. Social activity in the article is considered as a way of human activity, which reflects the level of orientation of its abilities,

© Кіндрат Л. Р., 2017

knowledge, skills to realize the his/her own needs, interests and goals as well as social ones, so to say it reflects the depth and completeness of his/her relations with society, the level of transformation of the individual to the subject of public relations.

Key words: youth participation, social activity, public activity, civic activity, political activity.

Л. Р. Киндрат,

аспірант кафедри соціальної та гуманітарної політики, Національна академія державного управління при Президенті України

ОСНОВНЫЕ ПОДХОДЫ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ПОНЯТИЯ “УЧАСТИЕ МОЛОДЕЖИ”

В статье рассматривается применение понятия “участие молодежи” как в отечественной, так и зарубежной практике публичного управления, в частности теоретико-методологический аспект этого вопроса. Осуществляется попытка сравнения сути понятия “участие молодежи” с такими смежными понятиями, как социальная, общественная, гражданская и политическая активность, а также проведение параллелей с англоязычными соответствиями “youth participation” и “youth engagement”. Рассматривается применение понятия “участие молодежи” в законодательных актах Украины. Обращается внимание на то обстоятельство, что хотя понятие “участие молодежи” применяется в украинской практике, однако содержание его окончательно не раскрыто и требует, в частности, использования европейского опыта. Приводится авторская трактовка понятия “участие молодежи”. Определяются ключевые ее характеристики. Отмечается невозможность формирования понятийно-категориального аппарата государственной молодежной политики без рассмотрения понятия “участие молодежи”.

Ключевые слова: участие молодежи, социальная активность, общественная активность, гражданская активность, политическая активность.

Постановка проблеми. Активна участь громадян у суспільно-політичному, економічному, культурному та духовному житті – необхідна складова громадянського суспільства та загалом демократичної держави. І питання участі молоді є важливим аспектом цієї проблеми.

Практична актуальність участі молоді підсилюється актуальністю науковою, яка базується на потребі поглиблення досліджень у сфері публічного управління розвитком та становленням

молоді. Одним із перших теоретико-методологічних питань постає визначення понятійно-категорійного апарату наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Участь громадян у суспільно-політичному житті суспільства досліджували М.Слюсаревський, О.Камінська, Н.Хазратова, О.Бархаєв, І.Семків, А.Мітлош та ін. Дослідженню соціальної активності присвячені праці М.Левицької, Б.Левенштайн, Е.Шофер, Г.Хім'як, Й.Дражкевича, Л.Вітковські, Є.Соколової, А.Золотухіна, М.Твердохліба, А.Мурзіної та ін. Громадську активність досліджували Г.Андрєєва, О.Леонтєв, Б.Ломов, Р.Немов та ін. Громадянську активність досліджували О.Мелешкіна, В.Бортніков, Л.Найдьонова, Л.Кияшко, К.Гавриловська, В.Северинюк, Г.Артемів, А.Плющ, Р.Струп та ін. Молодіжному аспектові політичної активності присвячені дослідження В.Бебика, В.Боровика, М.Головатого, В.Драговця, В.Капіцина, Є.Красова, Є.Комарова, О.Корнієвського, В.Рябіки, Ф.Шереги, В.Щегорцова, В.Якушика та ін.

Виклад основного матеріалу. В англійському варіанті національних та міжнародних документів здебільшого як відповідник поняття “участь молоді” вживається сталий термін “youth participation”. У 1975 р. Національна комісія з ресурсів для молоді в США дала таке визначення поняття “youth participation” – залучення молоді до відповідальних, складних дій, що відповідають її справжнім потребам, можливостям, для планування та/або прийняття рішень, при цьому зачіпають інші сфери її діяльності і впливають на інші цільові групи.

У 1995 р. канадська Асоціація психічного здоров'я надала своє визначення поняттю активної участі молоді: визнання і виховання сили, інтересів та здібностей молодих людей шляхом надання реальної можливості для молоді брати участь у прийнятті рішень, які зачіпають їх інтереси на індивідуальному та системному рівні.

У 1997 р. Рада Європи ухвалила Рекомендацію № R (97) 3 про участь молоді в розбудові майбутнього громадянського суспільства. У ній міститься заклик до урядів держав-членів Ради розвивати співробітництво між молодіжними організаціями й органами влади на національному, регіональному і місцевому рів-

нях, заохочувати молодих людей до участі в добродійній суспільній службі, сприяти співпраці між молодими людьми, місцевими та загальнодержавними молодіжними структурами в країнах Центральної та Східної Європи в межах європейських програм [7].

Деякі міжнародні організації, зокрема ЮНІСЕФ та Фонд народонаселення ООН, трактують термін “участь молоді” як вплив підлітків на процеси, рішення та діяльність.

Р.А.Харт у своєму нарисі “Участь дітей: від токенизму до громадянства” визначив “участь” як процес спільного прийняття рішень, що впливають на чиєсь життя та на життя суспільства. Це спосіб, за допомогою якого побудована демократія, і це стандарт, за яким треба вимірювати демократію. Участь є основним правом громадянства [13].

Схожим поняттям до “youth participation” є “youth engagement”, але вони не є тотожними.

Залучення молоді – це як проекти, що мають на меті працювати та взаємодіяти з молоддю в будь-якій формі. Це може включати в себе запуск молодіжного клубу, надання інформації, порад молодим людям або запуск проекту для підвищення обізнаності про проблеми серед молоді.

Участь молоді – це як проекти, що прагнуть залучити молодь до впливу на прийняття рішень. Ці проекти зацікавлені в залученні дітей та молоді до впливу на надання послуг і організаційних рішень або у створенні змін у місцевих громадах [14].

Традиційно, розглядаючи участь молоді, дослідники давали досить вузьке її визначення. Такі визначення зазвичай включали лиш політичну участь, таку як голосування, подання запитів, належність до політичних партій або участь в акціях протесту.

Для того щоб адекватно досліджувати участь, необхідно розробити визначення, яке включатиме в себе всі способи, за допомогою яких молоді люди конструктивно входять у свої спільноти. Адекватне всеосяжне визначення участі дає Вромень як “дії, які можуть виникати як індивідуально, так і колективно, які впливають на формування суспільства, в якому ми хочемо жити” [12].

Поняття “участь молоді” в різних аспектах включено до основних законодавчих актів України. У Декларації “Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні” ключове поняття

“державна молодіжна політика” визначається як “системна діяльність держави у відносинах з особистістю, молоддю, молодіжним рухом, що здійснюється в законодавчій, виконавчій, судовій сферах і ставить за мету створення соціально-економічних, політичних, організаційних, правових умов та гарантій для життєвого самовизначення, інтелектуального, морального, фізичного розвитку молоді, реалізації її творчого потенціалу як у власних інтересах, так і в інтересах України” [2]. У цій концептуальній дефініції відсутня згадка про “участь молоді”.

Компенсує зазначений підхід звернення до цього поняття під час визначення головних завдань державної молодіжної політики, до яких належить:

– допомога молодим людям у реалізації й самореалізації їх творчих можливостей та ініціатив, широке залучення юнаків і дівчат до активної участі у національно-культурному відродженні українського народу, формуванні його свідомості, розвитку традицій та національно-етнічних особливостей;

– залучення молоді до активної участі в економічному розвитку України [2].

У “Державній цільовій соціальній програмі “Молодь України” на 2016–2020 роки” наголошується на проблемі низької участі молоді в суспільно-політичному житті держави і формуванні політики з питань, що впливають на її життя, розвиток та розв’язання нагальних проблем.

У Концепції Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2016–2020 роки зазначено, що слід здійснити перехід до відкритої моделі державної політики у молодіжній сфері в Україні, в якій молоді люди зможуть осмислено брати участь у прийнятті рішень, що впливають на їх життя, та забезпечити здійснення заходів відповідно до пріоритетів Програми, а також необхідних для розвитку навичок та здібностей молоді.

У Програмі наводяться два варіанти реалізації.

Перший варіант полягає в застосуванні традиційного механізму організації роботи з молоддю – на основі діючої управлінської вертикалі: центральні органи виконавчої влади – структурні підрозділи з питань молоді та спорту місцевих держадміністрацій – молодь. Проте така модель, як правило, майже цілком орієнтова-

на на розв'язання проблем за рахунок бюджетних коштів, нівелює управлінську роль молодіжних громадських об'єднань, обмежує активність органів місцевого самоврядування.

Другий, оптимальний, варіант реалізації Програми дасть змогу досягнути мету, оскільки забезпечить:

– спільну та скоординовану діяльність органів виконавчої влади з інститутами громадянського суспільства: молодіжними та дитячими громадськими організаціями; організаціями, установами та закладами, що працюють з молоддю і волонтерами, за безпосередньою участю молоді;

– підтримку соціально значущих проектів інститутів громадянського суспільства, зокрема молодіжних та дитячих громадських організацій;

– посилення роботи з розвитку міжнародного молодіжного співробітництва, сприяння інтеграції молоді у світову та європейську молодіжну спільноту;

– застосування кращих досягнень світової та європейської практики формування й реалізації політики в молодіжній сфері.

Такий варіант реалізації Програми ґрунтується на системі загальноєвропейських принципів: відкритості, рівності можливостей, реалістичності Програми, дієвому та відповідальному підході, а також безпосередньому залученні молоді до її виконання.

І саме другий, оптимальний, варіант реалізації Програми робить наголос на участі молоді та актуалізує її.

Тобто поняття “участь молоді” в законодавстві України закріпилось, проте зміст його остаточно не розкритий та потребує, зокрема, використання європейського досвіду.

Сучасна наукова література містить також низку суміжних з участю понять: “соціальна активність”, “громадська активність”, “громадянська активність”, “політична активність”.

Соціальна активність є, безумовно, важливим елементом суспільного життя, адже вона стимулює суспільство до розвитку. Відповідно, підтримувати й мотивувати соціальну ініціативу молоді важливо, оскільки вона може виступати одним із головних завдань суспільства та держави. Важливими елементами соціальної активності особистості є сильне, стале прагнення впливати на соціальні процеси та дієва участь у суспільних справах, прагнення

змінити, перетворити або, навпаки, зберегти, зміцнити існуючий соціальний лад, його форми та елементи.

Багатофункціональність соціальної активності полягає в тому, що вона є основою взаємозв'язку багатьох інтегративних якостей особистості й має формуючий вплив на її розвиток.

Зміст соціальної активності полягає насамперед у тому, що людина, яка її виявляє, спонукається внутрішньою метою й цінностями. Це вміння діяти за власним бажанням, реалізуючи особистісний початок у нових формах і видах діяльності, виявляти здатність у разі потреби швидко опанувати різні види діяльності [4, с. 364].

Соціальна активність розглядається як базова всеохопна характеристика особистості стосовно соціального середовища (М.Левицька, Й.Дражкевич, С.Грабовська, А.Серьогін, О.Соколова, Л.Орбан-Лембрик), яка виявляється, зокрема, і в особливостях суспільної взаємодії в громадській та політичній сфері [10, с. 7–8].

У найбільш широкому значенні соціальну активність розуміють у психології як “входження людини у світ інших людей з певною метою” [11, с. 13]. Таке визначення охоплює всю систему соціальної взаємодії людини як з іншими людьми, так і зі спільнотами, соціальними інститутами чи суспільством загалом. Виявом соціальної активності людини буде і звичайна розмова по телефону, і виступ на мітингу, і участь у демонстрації, і створення організації (громадської чи комерційної), а отже, будь-який рух у напрямку суспільства, що передбачає певну систему простих чи складних дій [1, с. 172].

Метою соціальної активності є принесення користі іншим людям чи суспільству загалом. Не менш важливим і цілком реальним мотивом соціальної активності є бажання отримати певну користь для себе. Це може виявлятися в прагненні здобути певні знання чи досвід, знайти нових друзів, отримати переваги у процесі працевлаштування або ж конкретну матеріальну винагороду за затрачені зусилля. Очевидно, що такі мотиви не виключають принесення користі суспільству. З мотивів, якими керуються соціально активні люди, не варто виключати також мотив завдання шкоди певній групі або соціальному прошарку людей, державі тощо. Тому, на нашу думку, кожен прояв соціальної активності

спонукається складною системою мотивації людини, в якій поруч перебувають і соціальні, і індивідуальні мотиви, що можуть бути і соціально корисними, і деструктивними [1, с. 172].

Тобто соціальна активність – це спосіб життєдіяльності людини, що відображає рівень спрямованості її здібностей, знань, навичок на реалізацію потреб, інтересів та цілей як своїх, так і суспільних, тобто глибина та повнота її зв'язків із соціумом, рівень перетворення особистості на суб'єкта суспільних відносин. І включає в себе громадську, громадянську, політичну активність, а також, крім цього, економічну, культурно-мистецьку, розважально-відпочинкову, релігійну активність.

Громадська активність не є синонімом соціальної активності, а є більш конкретною характеристикою безкінечно різних окремих проявів загальної соціальної активності. Для чіткого розуміння відмінностей цих категорій необхідно звернутись до роз'яснення понять “група” та “суспільство” або “соціум”.

“Група” – група людей, об'єднаних спільністю становища, інтересів і т. ін. Об'єднання людей, що ставлять перед собою певні спільні завдання; організація.

“Суспільство” – сукупність людей, об'єднаних певними відносинами, зумовленими історично змінним способом виробництва матеріальних і духовних благ.

“Соціум” – суспільство як цілісна соціальна система. Людська спільнота як результат форм діяльності людей, що склалися історично.

Отже, поняття громадської активності, беззаперечно, є вужчим за поняття соціальної активності [9, с. 122].

Пересічні громадяни можуть об'єднуватися заради досягнення власних цілей та задоволення власних інтересів, але їх взаємодія та співпраця має великий позитивний вплив на розвиток суспільства в цілому.

Громадська активність – це різновид людської активності, що являє собою активність особистості як представника певної громади, спрямовану на досягнення потреб цієї громади, та ґрунтується на власному бажанні особистості, заснованому на усвідомленні важливості громадської активності для особистісного та професійного розвитку [9, с. 125].

Тобто громадська активність – це діяльність особистості із розв’язання громадських (суспільних) проблем заради досягнення власних цілей, задоволення власних інтересів та потреб громади, в якій проживає самостійно або у співпраці з іншими членами цієї громади.

Водночас категорія громадської активності виникла та набула свого значення в концептуальних рамках феномену громадянського суспільства як рухома сила його розвитку і становлення. Громадянське суспільство – у вузькому розумінні – це сукупність усіх неполітичних відносин у суспільстві; у широкому розумінні – сукупність усіх суспільних відносин, які перебувають поза зоною контролю держави. Громадянське суспільство – суспільство громадян із високим рівнем економічних, соціальних, політичних, культурних та моральних властивостей, яке спільно з державою утворює розвинені правові відносини; суспільство рівноправних громадян, яке не залежить від держави, але взаємодіє з нею заради суспільного блага.

Труднощі з тлумаченням громадської активності створює і породжена політологічною наукою “громадянська активність”. Для розведення цих понять, які дуже часто помилково використовують синонімічно, знову звернемось до словників.

“Громадянський”, -а, -е. 1. Прикм. до громадянин.

“Громадський”, -а, -е. 1. Прикм. до громада.

Отже, “громадянська активність” виступає в контексті діяльності особи як громадянина певної держави, громадська ж активність виступає в контексті діяльності особи як представника певної громади. Складність чіткого розмежування цих понять полягає в тому, що часто громада та держава продукують тотожні запити на відповідну діяльність зі сторони особи [9, с. 123].

Поняття “громадянська активність” суттєво відмінне від “громадська активність”. Зокрема, громадська активність особистості розглядається як така, що виявляється у взаємодії людини з іншими у сфері державно-політичних та владних відносин. Натомість громадська активність виявляється у взаємодії з іншими в громадській сфері – сфері публічних неполітичних відносин [10, с. 7–8].

В.Радул зазначив, що громадська активність передбачає наявність інтересу до громадської роботи, організаторські здіб-

ності, відповідальність, ініціативність, вимогливість до себе та готовність допомогти.

За С.Чолій, участь у діяльності громадських організацій – форма громадської діяльності.

Громадська діяльність – сфера прояву соціальної активності. Розглядається в контексті участі в діяльності громадської організації та волонтерства.

Громадянська активність – соціально-психічна характеристика людини, яка виражає її ставлення до держави, інших громадян та себе, що базується на інтересах, потребах та цінностях людини і виявляється у виконанні громадянських обов'язків. Громадська активність це коли крім прагматичних є й суспільні інтереси [9, с. 123–124].

І.Семків, спираючись на модель ідеального громадянського суспільства Дж.Хербста, сформулювала свою класифікацію, де розділила громадську модель та громадянську. Для першої характерною є участь у діяльності громадських об'єднань та певна опозиційність до держави, друга ж представлена в індивідуальному відстоюванні своїх інтересів [9, с. 124].

Тобто громадянська активність – це діяльність особистості як громадянина, спрямована на створення світу громадянських відносин та відображає характер інституціональної взаємодії з владою. Включає в себе справляння впливу на рішення, які приймаються в суспільстві, участь у розробці законів або розпоряджень, зміну або відхилення правових актів, артикуляцію групових та суспільних інтересів та інше.

Політична активність – це одна з форм соціальної активності особистості, що полягає в діяльності, яка має на меті впливати на прийняття політичних рішень та реалізації своїх інтересів [8, с. 22]. Політична активність властива як індивідам, які беруть участь у політиці, так і масам, буває усвідомленою і стихійною. Кожна сучасна держава, здійснюючи свою політику, намагається заручитися підтримкою якомога більшої кількості громадян. Навіть диктаторські й тоталітарні режими, які насправді жорстко обмежують можливість участі громадян у політичному житті, намагаються створити ілюзію активності, примушуючи всіх брати участь у різноманітних політичних акціях. Демократичні держави

вбачають у розвитку політичної активності одну з головних умов здійснення своєї політики, досягнення й забезпечення політичної стабільності взагалі [5, с. 70].

Таке тлумачення є близьким до тлумачення громадянської активності. Але змішування понять політичної та громадянської активності некоректне. С.Рубінштейн вказував, що в процесі реалізації політичної активності об'єктом часто виступає певна політична сила. “Ставлення особистості до певного об'єкта чи предмета зумовлює мотивацію здійснювати певні дії по відношенню до цього об'єкта” [6]. Так, за наявності негативного ставлення до політичної сили, особистість може не проявляти активність, навіть якщо когнітивно визнає її доцільність. Образ політичної сили може стати обмеженням політичної активності особистості, особливо якщо врахувати негативне ставлення до представників політичного середовища України. Крім того, слід відмітити, що більшість сучасних українських дослідників констатують зниження рівня політичної активності населення і разом з тим збільшення активності українців в інших сферах життя. М.Довгопол пов'язує це з розчаруванням у політиках та радянським минулим країни.

Тобто політична активність – це діяльність особистості, спрямована на вплив на прийняття політичних рішень, реалізацію потреб та інтересів.

Висновки. Окремі характеристики поняття “участь молоді” відображають такі поняття, як громадська, громадянська і політична активність. За своєю суттю поняття “участь молоді” близьке до “соціальна активність молоді”, але є менш всеохопним.

Сутність поняття “участь молоді” є складним багаторівневим явищем суспільної дійсності і полягає в наданні реальної можливості, прав, засобів та простору, а де необхідно – підтримки, для молоді та залучення її як індивідуально, так і колективно до планування та/або прийняття рішень, вплив на процеси, діяльність, яка зачіпає їх життя, інші цільові групи та загалом життя суспільства, щоб змінити, перетворити або, навпаки, зберегти, зміцнити існуючий соціальний лад, його форми та елементи.

Участі молоді притаманні такі ключові характеристики: внутрішня мета й цінності, бажання принести користь іншим людям чи суспільству загалом, чи досягнення рівноваги між держав-

ною владою та владою громади, наявність впливу на прийняття рішень, процеси та здійснення діяльності щодо задоволення своїх інтересів, інтересів інших членів суспільства та розвиток суспільства в цілому.

Перспективи подальших досліджень. Формування понятійно-категорійного апарату державної молодіжної політики не можливе без розгляду поняття “участь молоді”. Молода людина повинна мати певні повноваження, відповідальність та право приймати рішення, аби брати участь у різноманітних процесах свідомо та добровільно. У цьому питанні важливими є якість та вид партнерства з органами державного управління, що розробляють та реалізують програми та заходи для молоді та з молоддю.

Список використаних джерел

1. Грабовська С. Соціальна активність в процесі соціалізації особистості / С. Грабовська, С. Чолій // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. – Київ : [б. в.], 2010. – Т. XII, ч. 1. – С. 171–181.

2. Декларація “Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні” від 15 груд. 1992 р. № 2859-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2859-12>

3. Державна цільова соціальна програма “Молодь України” на 2016–2020 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 18 лют. 2016 р. № 148 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-%D0%BF>

4. Климків Р. І. Соціальна активність у структурі просоціальних взаємин осіб, які відбувають покарання із випробуванням / Р. І. Климків // Наук. Вісн. Львів. держ. ун-ту внутр. справ. – № 1. – 2014. – С. 31–39.

5. Левченко О. Щодо визначення категорій політична активність, політична діяльність, участь та поведінка: критерії розбіжності / О. Левченко // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – Київ, 2008. – Вип. 13. – С. 70–75.

6. Мясичев В. Н. Психология отношений / В. Н. Мясичев. – М. : МПСИ, 2005. – 158 с.
7. Плоский К. В. Участь молоді у розвитку місцевої демократії в Україні: проблеми та перспективи / К. В. Проский // Укр. соціум. – 2005. – № 1 (6). – С. 101–110.
8. Політологічний енциклопедичний словник / за ред. Ю. С. Шемшученка. – Київ, 2001. – 723 с.
9. Равчев О. М. Громадська активність особистості як особлива форма суспільної взаємодії / О. М. Равчев // Психол. науки. – Вип. 2 (47). – 2005. – С. 121–126.
10. Чолій С. М. Мотивація участі молоді в діяльності громадських організацій [автореферат] / Чолій С. М. ; Інститут соціальної та політичної психології НАПН України. – Київ, 2011. – 21 с.
11. Encyklopedia psychologii / pod red. W. Szewczuka. – Warszawa : Fundacja innowacja, 1998. – 1213 s.
12. Gelai H. Contextualising the Changes in Young People’s Participation in Australia / H. Gelai // Youth Affairs Council of Victoria Policy Paper, 2011. – 12 p.
13. Hart R. Children’s Participation from Tokenism to Citizenship: UNICEF Innocenti Research Centre / R. Hart. – Florence, 1992. – 44 p.
14. Youth Engagement and Social media [Електронний ресурс]. – Engagement and Participation. – Режим доступу: http://www.practicalparticipation.co.uk/yes/what/youth_participation

References

1. Grabovska, S. (2010) “Social Activity in the Process of Socialization of Personality”, Problems of General and Pedagogical Psychology: a Collection of Scientific Works of the G. S. Kostyuk Institute of Psychology of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, vol. XII, part 1., pp. 171–181.
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (1992) “The Declaration “On the General Principles of the State Youth Policy in Ukraine”, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2859-12>.
3. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016) “Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On approval of the State Target

Social Program “Youth of Ukraine” for 2016–2020, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-%D0%BF>.

4. Klymkiv, R. I. (2014) “Social Activity in the Structure of the Prosocial Relations of Persons Serving a Sentence With a Trial”, Scientific Visnyk of Lviv State University of Internal Affairs, vol. 1, pp. 31–39.

5. Levchenko, O. (2008) “Regarding the Definition of Categories of Political Activity, Participation and Behavior: the Criteria of Divergence”, Modern Ukrainian Politics. Politicians and Political Scientists about It, vol. 13, pp. 70–75.

6. Miasyshchev, V. N. (2005) *Psikhologia vidnosyn* [Psychology of Relationships], MPSI, Moscow, Russian Federation.

7. Ploskyi, K. V. (2005) “Participation of Young People in the Development of Local Democracy in Ukraine: Problems and Perspectives”, Ukrainian Socium, vol. № 1(6), pp. 101–110.

8. Shemchushenko (2001) *Political Encyclopedic Dictionary*.

9. Ravchev, O. M. (2005) “Social Activity of the Individual as a Special Form of Social Interaction”, Psychological Sciences, vol. 2 (47), pp. 121 – 126.

10. Cholii, S. M. (2011) “Motivation of Youth Participation in the Activity of Public Organizations” Ph.D. Thesis, Political Psychology, Institute of Social and Political Psychology of National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

11. Szewczuka (1998) *Encyclopedia of Psychology*

12. Gelai, H. (2011) “Contextualising the Changes in Young People’s Participation in Australia”, Youth Affairs Council of Victoria Policy Paper, 12 p.

13. Hart, R. (1992) “Children’s Participation from Tokenism to Citizenship” UNICEF Innocenti Research Centre, 44 p.

14. Youth Engagement and Social media – an online guide “Engagement and Participation”, available at: http://www.practicalparticipation.co.uk/yes/what/youth_participation.

Summary

Active participation of citizens in socio-political, economic, cultural and spiritual life is a necessary component of civil society and, in general, a democratic state. And the issue of youth participation is

an important aspect of this problem. The practical relevance of young people's participation is reinforced by scientific urgency, which is based on the need to deepen research in the field of public administration of youth development and formation. One of the first theoretical and methodological issues is the question of determining the conceptual-categorical apparatus of scientific research. The article examines the use of the concept of "youth participation" in both Ukrainian and foreign practices of public administration, in particular the theoretical and methodological aspects of this issue. The usage of the concept of "youth participation" in the legislative acts of Ukraine is considered, in particular, in the Declaration "On General Principles of State Youth Policy in Ukraine" and "The State Target Social Program "Youth of Ukraine" for 2016–2020". Attention is drawn to the fact that although the concept of "youth participation" is used in Ukrainian practice, its content has not been finally disclosed and need, in particular the use of European experience. An attempt is made to compare the concept of "youth participation" with such related concepts as social, public, civic and political activity, as well as parallels with the English equivalents "youth participation" and "youth engagement". Social activity in the article is considered as a way of human activity, which reflects the level of orientation of its abilities, knowledge, skills to realize the his/her own needs, interests and goals as well as social ones, so to say it reflects the depth and completeness of his/her relations with society, the level of transformation of the individual to the subject of public relations. It includes social, civic, political activity, as well as economic, cultural and artistic, entertainment and recreation, religious activity. Public activity – as an activity of the individual, is aimed at solving public (public) problems in order to achieve their own goals, to meet their own interests and the needs of the community in which they live independently or in cooperation with the members of this community. Civic activity is considered as an activity of the individual as a citizen, aimed at creating a world of civil relations and reflects the nature of institutional interaction with the authorities, includes the impact on decisions making in society, participation in the development of laws or orders, change or rejection of legal acts, articulation of group and social interests, and so on. Political activity is the activity of the individual, aimed at influencing the adoption of political decisions, realization

of needs and interests. Some characteristics of the concept of “youth participation” reflect such concepts as public, civic and political activity. In essence, the concept of “youth participation” is close to “social activity of youth”, but is less comprehensive. The essence of the concept of “youth participation” is a complex multi-level phenomenon of social reality and consists in providing real opportunities, rights, means and space, and, where necessary, support for youth and involving them individually and collectively in planning and/or decision-making, influence on processes, activities affecting their lives, other target groups and life of whole society, in order to change, transform or, conversely, preserve, strengthen the existing social system, its forms and elements. Youth participation has the following key characteristics: internal goals and values, the desire to benefit other people or society as a whole, or the achievement of a balance between state power and the community, influence on decision-making, processes and activities to meet their interests, the interests of other members of society and the development of society as a whole. It is also noted in the article that the formation of a conceptual categorical apparatus of state youth policy is impossible without considering the concept of “youth participation”. A young person must have certain powers, responsibility and the right to make decisions in order to participate in various processes consciously and voluntarily. In this issue, the quality and kind of partnership with public authorities that develop and implement programs and activities for youth and youth are important.